

Alfred Bexell (1831-1900)

Alfred Bexell, prästson, påbörjade en utbildning till militär men blev istället lantbrukare, godsägare och riksdagsman. Han var en driftig och energisk man som tack vare sina insatser inom jord- och skogsbruk blev känd långt utanför Hallands gränser.

Bexell ansågs vara en framtidsman, vars råd människor gärna lyssnade till och följde. Åren 1884-1894 satt han i riksdagen, där han framförde sina demokratiska åsikter. Han var långt före sin tid och uttalade sig bland annat för allmän rösträtt.

Under 1880- och 1890-talen lät han, med hjälp av några stenhuggare, rista in tänkespråk och namn på stenar och klippväggar. I dagsläget är 165 sentenser och 625 namn kända, men alla har inte återfunnits.

År 1900 avled Alfred Bexell, 69 år gammal. På hans gravsten finns inskriptionen "Menniskans historia är hennes karaktär."

Med hjälp av kartan kan ni hitta de stenar som omnämns i foldern. Sten nr. 1: 57,107520°, 12,514680°

Åkulla bokskogar

Åkulla bokskogar är ett femtio kvadratkilometer stort naturområde som ligger i det inre Halland. Inom området finns ett tjugotal sjöar och flera naturreservat. Här finns också tolv sammanlänkade strövstigar, framtagna av intresseföreningen Åkulla Bokskogar och länsstyrelsen.

De flesta av Bexells talande stenar ligger i naturreservatet Toppbjär, som är 58 hektar stort. Skogen bär många spår från Bexells tid, när djuren gick och betade i skogen och man hämtade mycket ved. Gamla ekar med stora kronor och flerstammiga bokar finns t.ex. kvar vid Rörsjöns strand. När man slutade med skogsbetet och vedtåkten så blev skogen mer sluten och fuktig, samtidigt som det började bildas mer död ved (liggande stammar och högstubbar). Det har gynnat en rad sällsynta mossor, lavar, svampar och insekter. Skötseln av reservatet innebär att gran som växer upp under lövträden röjs bort, och planterad granskog förvandlas till lövskog.

Grimetons hembygdsförening

Bexells talande stenar förvaltas av Grimetons hembygdsförening som ser till att tänkespråken och namnen på stenarna är ifyllda. Informationen i foldern kommer från boken *Bexells talande stenar* av Margareta Strömbom.

För köp av böcker eller bokning av guidade turer, kontakta oss via www.hembygd.se/grimeton eller tel. 0340-67 43 66

BEXELLS

TALANDE STENAR

- Ett unikt besöksmål
i Torstorps skog,
Grimeton

På promenad kring stenarna

- BEVARA DITT GODA RYKTE TY DÅT ÄR OCH SKALL BESTÄNDIGT FÖRBLIFVA DIN STÖRSTA RIKEDOM
- ICKE BLOTT SYNAS UTAN VARA
- BÄTTRE SLINTA MED FOTEN ÄN MED TUNGAN
- MYRAN ÄFVEN HAR SIN GALLA

1. Den första sentensen är inristad av en okänd stenhuggare. De övriga tre är utförda av Elof, som vid dubbelt T skrev ihop tecknen och ”sparade” en serif.

- DEN SOM ÖNSKAR FINNA DE MEST GYLLENE UTSIGTER DEN BÖR STÅ UPP MED SOLUPPGÅNGEN

2. Alfred Bexell, som själv alltid steg upp i ottan, hade en lysande karriär. Han var lantbrukare och blev så småningom godsägare och riksdagsman. Han ägde Göingegården i Lindberg, Torstorp i Grimeton (den största av gårdarna) och Hovgården i Rolfstorp.

- W.W. THOMAS JR MINISTER RESIDENT OF THE UNITED STATES PORTLAND MAIN 1883
- LAPIDES LOQUENTES SEMPER HABEMUS

3. Denna sentens lät Bexell hugga in på initiativ av den amerikanske ambassadören W.W. Thomas Jr. Texten är ett något ändrat citat av skalden Vergilius och betyder ”Talande stenar hafva vi alltid”.

- FÖR ATT FÖRARGA ANDRA SKADA WI OSS MÅNGEN GÅNG SJELFWA

4. Det finns olika teorier om varför Bexell lät hugga in tänkespråk och namn i sten. Han ivrade för det svenska språket, var kulturellt intresserad och ville kanske bevara sitt eget namn till eftervärlden. Huvudorsaken till ristningarna var troligtvis att han ville förmedla en viss livsfilosofi samt uppmärksamma viktiga historiska personer och händelser.

- DE SOM HAFVA MYCKET ÖFVRSEENDE MED SIG SJELFVE HAFVA SÄLLAN ÖFVERSEENDE MED ANDRA

5. Bortom Alfred Bexells stränga person fanns en vänfast och generös man med stor gästfrihet. Statardrängen och ryktaren August Skoog sade om sin husbonde: *”Bexell var en eldane kär; han kunde sätta ner modet på många, och han var hetsig, och kunde brusa upp för ingenting, men han hade så många goda sidor, så jag kan inte säga alla.”*

- WJ TYKKA ALTID OM DEM SOM BE-
UNDRÄ OSS MEN ICKE ALTID OM DEM
SOM WJ BEUNDRÄ

6. Till Torstorps gård hörde stora arealer åker, äng, torvmossar, betes- och utmarker samt skog. I området ligger det vackert belägna Älmeberget och sjöarna Grytsjön, Rörsjön och Valasjön. Det är inlandsisen som bidragit till den kuperade terrängen med höga klippväggar, block och stenar. Bexell valde verkligen en vacker miljö för sina inristningar! Här kan vi gå och begrunda visdomsord som står sig i alla väder.

- ATT FÖRSAKA ÄR SVÅRT ATT RÄTT NIUTA ÄR ÄNNU SVÅRARE
- DEN SOM ICKE BLIR LYCKLIG GENOM EGEN KRAFT BLIR DET ALLRIG
- KARAKTEREN MEDELAR STÖRRE LÄRDOMAR ÄN VI BERÄKNAT
- DEN STÖRSTA NIUTNINGEN SOM ICKE MED FÖR NÅGON AFSMAK ÄR HVILAN EFTER ARBETE
- MAN ÄR ALDRIG SÅ LYCKLIG OCH ALDRIG SÅ OLYCKLIG SOM MAN INBILLAR SIG

7. Anledningen till att vissa av orden på stenarna stavas på olika sätt (på denna sten ALLRIG och ALDRIG), är att det under Bexells tid ännu inte fanns någon standardiserad stavning. Stavningsreformen infördes år 1906, men det dröjde innan den användes överallt. Det finns också några stenar med felstavade namn och ord.

- NATUREN ÄR

8. Den här inristningen är troligtvis inte ofullständig, som man skulle kunna tro. Alfred Bexell ville säkert uppmuntra till eftertanke! En liknande sentens är NATUREN ÄR KONSTENS SJÄL. Bland inristningarna finns en blandning av visdomsord, filosofiska reflektioner samt sociala och politiska tankar. Bexell verkar ha hämtat inspiration från såväl ordspråksböcker och det dagliga sociala livet som från religiösa källor och äldre lagböcker. Hans favoritteman verkar ha varit kunskap och visdom samt kärlek och vänskap.

- MEDAN WJ PÅTRÄFFA TUSEN SOM ÄRO GNIDARE FINNA WJ BLOTT EN SOM ÄR PÅ ETT TILLBÖRLIGT SÄTT EKONOMISK
- DET FINNES EN SKÖN UPPRIKTIGHET HVILKEN LIKSOM BLOMSTREN ÖPPNAR SIG BLOTT FÖR ATT DOFTA
- TALANGEN DANAS J DET STILLA KARAKTEREN I WERLDENS STRÖM

- DEN SOM I SÄLSKAP BLOTT TÄNKER PÅ ATT VARA ROLIG BLIR SNART TRÄKIG

9. Det är framförallt två stenhuggare som varit verksamma - Elof, som högg in sentenser och Sund som ristade in namn. Utöver dem har det funnits sju-åtta tillfälliga stenhuggare. Bexell tolererade inte dåligt utfört arbete och därför anlitade han bara skickligt yrkesfolk. Kanske provade han några olika stenhuggare innan han beslutade sig för att anställa Elof och Sund.

- DEN MEST BILDADE ÄR JCKE DEN SOM BESITTER DE FLESTA KUNSKAPER UTAN DEN SOM HAR DE MINSTA FEL

10. Efter Bexells död föll inristningarna i glömska, men återupptäcktes av en slump år 1925. Familjen Sjöblom var på utflykt i skogen då ett av barnen på en sten fick syn på bokstäverna ANT. Barnen tillbringade sedan hela sommarlovet med att leta efter fler ”talande stenar”.